

U heeft een uitbreiding van de Rotterdamwet (*Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek*, Wbmgp) voorgesteld die bijzonder ver gaat. De uitbreiding houdt in dat gemeenten niet langer alleen een inkomenseis mogen stellen aan woningzoekenden in bepaalde wijken, straten en wooncomplexen, maar ook een gedragseis. Aspirant-inwoners moeten of een Verklaring Omtrent Gedrag overleggen, of worden gescreend op basis van onderzoek van politiegegevens (in welk geval er geen sprake is van een veroordeling of strafblad). De gedragseis heeft betrekking op: 1) meldingen van overlast (gedrag, geluid, stank, gevaarlijke stoffen); 2) criminaliteit (drugsdelicten, openbare dronkenschap, vandalisme); 3) fraude en 4) vermoedens van radicalisering en extremisme. De gedragseis geldt voor volwassenen en voor kinderen vanaf 12 jaar.

Het gaat om maatregelen die in het bijzonder arme en/of kwetsbare gezinnen en personen en hun kinderen zullen treffen, met name bepaalde migrantengroepen en mensen met een (ernstig) psychiatrische aandoening.

Uw wetsvoorstel lijkt op een aantal punten strijdig met de rechtsbeginselen:

- Woningzoekenden kunnen gescreend en mogelijk geweigerd worden op basis van politiegegevens. Het gaat dus niet alleen om delinquenten, maar ook om mensen die mogelijk ten onrechte beschuldigd worden van het veroorzaken van overlast. Dit komt in de praktijk regelmatig voor. Juist bij woonoverlast kan het soms lastig zijn uit te maken, wie of wat de oorzaak er van is. Ook kan er sprake zijn van nalatigheid van een verhuurder die niet bijdraagt aan een oplossing.

- De criteria voor weigering van een woning zijn erg breed (een 'limitatieve lijst' van ongewenste gedragingen in het voorstel is wel concreet, maar niet specifiek omschreven) hetgeen kan leiden tot willekeur en disproportionele consequenties.

In de *Memorie van Toelichting* op het wetsvoorstel (pag. 28-29) worden overigens wel specifieke voorbeelden genoemd van wat als overlastgevend gedrag kan worden beschouwd, waaronder het 'bij direct omwonenden aanbellen en dan wegrennen', 'het 's nachts en overdag ronddwalen over de galerij', 'rommel maken in en rond het complex' en softdrugsgebruik. Heel wat kinderen en jongeren vertonen sporadisch dergelijk gedrag. Moet hun familie een huis geweigerd worden vanwege belletje lellen? Of denk aan mensen met Alzheimer of een (ernstig) psychiatrische aandoening. Moet hen een woning geweigerd worden als ze over de galerij hebben gedwaald? Een dergelijke gedragseis druist in tegen het rijksbeleid om mensen met een zorgvraag (zoals mensen met Alzheimer of een psychiatrische aandoening), langer thuis te laten wonen of ambulante behandeling als zorgservice aan te bieden om opnames in klinieken en beschermde woonvormen te reduceren. Mogelijk heeft het wetsvoorstel buitenproportionele consequenties voor hen en hun (mantel)zorgverleners.

- Al is het niet expliciet de bedoeling van het wetsvoorstel: een woning geweigerd worden vanwege overlast of een veroordeling in het verleden geldt als een 'straf na de straf' in dit geval niet uitgedeeld door Justitie, maar door het College van B&W die de huisvestingsvergunningen verstrekt.

- Er is sprake van een ongelijke behandeling van huurders en kopers en van mensen met lage inkomens en hogere inkomens (die laatsten zullen zich doorgaans een woning in een duurder wijk kunnen veroorloven).

Het wetsvoorstel wil woonoverlast in bepaalde wijken voorkomen en tegengaan. Maar onduidelijk is in hoeverre dit wetsvoorstel strookt met grondrechten zoals privacy, gelijkebehandelingswetgeving en internationale mensenrechtenverdragen. Ook wordt niet aangetoond dat de voorgestelde maatregelen geschikt en noodzakelijk zijn om dat doel te bereiken. Tot dusver blijkt uit de evaluaties van de afgelopen jaren dat sinds de invoering van de Rotterdamwet in 2006 noch de veiligheidsindex, noch de sociale index zijn verbeterd in de vijf Rotterdamse wijken waar de wet van kracht was ten tijde van de evaluatie (COS evaluatie 2009-2011). Met deze uitbreiding van de Rotterdamwet hoopt het kabinet risico's te kunnen managen, maar in feite verplaatst ze die alleen (waterbedeffect).

Het wetsvoorstel is inhumain op meerdere punten maar met name buitensporig hard voor kinderen en jongeren die via de gedragseis in feite gestraft kunnen worden voor dingen die ze deden toen ze 10 waren (12-jarigen mogen tot twee jaar terug gescreend worden, 18-jarigen en ouder mogen tot vier jaar terug gescreend worden). Van een kind kun je niet eisen dat het in zijn gedrag rekening houdt met een uitgesteld effect omdat kinderen niet alle gevolgen van hun daden overzien. Daar zijn het kinderen voor. De uitbreiding van de Rotterdamwet treft

alleen kinderen die reeds in een achtergestelde situatie leven en tast ook de relatie tussen kind en gezin aan.

RiA vindt dat woonoverlast in bepaalde wijken voorkomen en tegengaan een goed streven is, maar dat daar veel betere methoden voor zijn dan gedragseisen stellen aan mensen en kinderen die een huis nodig hebben. Eventuele gedragsproblemen worden met het weigeren van een woning immers niet opgelost. Effectievere en duurzamere manieren om woonoverlast te voorkomen en tegen te gaan zijn bijvoorbeeld: Kinderen en jongeren onderwijzen in conflicthantering en buurtbemiddeling, het serieus versterken en verbreden van buurtbemiddeling, huismeesters inzetten en hen trainen in conflictbemiddeling, enzovoort.

Het kabinet zou het onderhavige wetsvoorstel moeten laten voor wat het is en in plaats daarvan moeten inzetten op alternatieven om woonoverlast te voorkomen en tegen te gaan. Dat zou tegelijkertijd een betere besteding van de kosten zijn die de implementatie van een gedragseis in de Rotterdamwet met zich meebrengt (uitvoering van de inkomenseis kostte de gemeente Rotterdam zo'n 1,5 miljoen euro).

Met dank voor uw aandacht,

Rotterdamers in Actie voor betaalbare huisvesting (RiA), een collectief van bewoners(groepen) uit herstructureringswijken in Rotterdam.